

GŁOS NARODU

NR. 410. — ROK XXVI.

KRAKÓW, ŚRODA DNIA 23. SIERPNI 1916 ROKU.

WYD. POPOŁUDNIOWE.

CENA ZA OGŁOSZENIA (INSERATY):
Za jeden wiersz petirowy lub tego miejsce K. —12
Za wiersz petirowy układ kolumnowy lub tabelar. —60
Nadesłane za wiersz petirowy lub jego miejsce —60
Nekrologi i zawiadomienia od wiersza petirowego —1—
Załączniki przy w. po kronice od wiersza petirowego —1—
Załączniki, prospekty i cyrkularze, broszurki i t. p. dla zamieszczonych prenumeratorów —2—
Dla miejscowych prenumeratorów dziennika —1—
Przy skurkuzowem zamieszczeniu inseratu, nadesłanego itp. udziela Administracja odpowiedniego rabatu.

PRENUMERATA „GŁOSU NARODU“ WYNOŚI W KRAKOWIE W ADMINISTRACJI:
MIESIĘCZNIE K. 3-80. KWART. K. 11— POŁROCZ. K. 21— ROCZNIE K. 40—
Za odnośnienie do domu w Krakowie, lub za przesyłkę pocztową do Austro-Węgier, Niemiec i Królestwa Polskiego dolicza się po 60 hal. miesięcznie. — Cena Nru wynosi w Krakowie: Wydanie poranne 12 hal. Wydanie wieczorne 8 hal. Na prowincyi: Wydanie całodzienne 16 hal.

ZAMAWIAĆ DZIENNIK MOŻNA:
Przez urzędy pocztowe, Agencje dzienników, lub też wprost w Administracji „Głosu Narodu“ w Krakowie.

WPLATY MOŻNA USKUTECZNIĆ:
1) Przez Pocztową Kasę Oszczędności Nr 23.933
2) Przez Filiję Banku Krajowego w Krakowie na rachunek bieżący Wydawnictwa „Głosu Narodu“
3) Przekazem pocztowym pod adresem Administracji „Głosu Narodu“ w Krakowie, ul. św. Tomasza 1. 35.

ADRES REDAKCYI I ADMINISTRACJI: KRAKÓW, ULICA ŚW. TOMASZA L. 35.
TEL. REDAKCYI 190. — ADMIN. I DRUKARNI 3344. — TELEGR.: „GŁOS NARODU“ KRAKÓW.

Biuletyn austro-węgierski.

Wiedeń dnia 23 sierpnia.
Urzędownie donoszą dnia 23 sierpnia 1916 r.:

Wschodni teren.

Front wojsk generała kawaleryi arcyksięcia Karola. Na zachód od Moldawy wzięty wojska niemieckie szturmem dalszą pozycję piechoty rosyjskiej, przyczem zabrano 200 ludzi i dwa karabiny maszynowe.

Koło Żabiego odrzucono rosyjskie ataki. Front wojsk generała polnego marszałka Hindenburga: W obszarze Kukul stojąca walka, dalej na północ przy nieznacznej działalności bojowej i zupełnie niezmiennym położeniu nie było żadnych szczególniejszych wydarzeń.

Włoski teren.

Na froncie Pobrzeża utrzymuje nieprzyjacielska artyleria przeciw poszczególnym przestrzeniom chwilałami żywy ogień. Wiosny lotnicy rozwinęli żywą czynność. W okolicy Wehein-Feistritz wpadł w nasze ręce jeden dwuplaszczyznowiec. Lotników wzięto do niewoli.

W Tyrolu przyniosło nam jedno przedsięwzięcie na froncie Fleimstal 80 nierannych jeńców i dwa karabiny maszynowe.

Południowo-wschodni teren.

W obszarze Wałony rozwinął nieprzyjaciół zwiększoną czynność. Jeden z naszych bojowych samolotów, prowadzony przez feldwebela sztabowego Arigięgo, ze strzelni w walce z czterema dwuplaszczyznowcami Farnana, dwa z nich. Jeden leży w pobliżu ujścia Skumby, drugi wpadł do morza i został zabrany przez nieprzyjacielski kontrtorpedowiec.

Zast. szefa sztabu generalnego v. Hoefera m. p. p.

Na froncie rosyjskim.

Korespondent „Morgen Ztg“ donosi za zwolnieniem kwatery prasowej pod datą 22 bm.:

Po kilkudniowej przerwie w operacjach podjęli wczoraj Rosjanie ponownie masowe ataki w północno-wschodniej Galicji w obszarze między Ług—Grabierka, a linią kolejową Złoczów—Lwów w skierowane przeciw prawemu skrzydłu armii Bohm-Ermolowe. Kierunek ataku, przy szczególnie wielkich stratach w odpartych atakach prawego skrzydła armii Sacharowa, wzmocnionego znaczną częścią ściągniętych rezerw rosyjskich, był taki sam, jak przed kilku dniami. Celowi, by tutaj naciągnąć front nasz, poświęcił wczoraj nieprzyjaciół napróżno niezmiernie ofiary w ludziach. Na stosunkowo wąskim odcinku ataku, dwunastu kilometrów, między wsiami Perepelnika i Pieniaki, szły do szturmu kolumny rosyjskie w niesłychanym ogniu własnych i naszych armat. Nieprzyjaciół poniosł nadzwyczaj wielkie straty. Wynikiem krwawych, pełnych ofiar ataków, było wtargnięcie nieprzyjacielskich oddziałów tylko w jednym miejscu do naszych przednich rowów. Lecz i w tym punkcie, podjęty przez nasze rezerwy kontratak, przyniósł się pomyślnie dla nas. Przy odparyciu ataków rosyjskich zyskały sławę 44 pułk z Kaposvaru, 67 pp. z Preszowa i 69 pułk hindenburski z Szegesfeherwaru.

Zresztą prowadzili wczoraj Rosjanie ofensywę w Galicji, na południe od Żabiego nad Czarnym Czeremoszem po obu stronach pasu tatarskiego i na południowy zachód od Zielonej, na drodze w kierunku Rafałówki. Wszystkie ich jednak ataki upadły, a miejscami, w okolicy Zielonej zdobyły c. i k. wojska wzięli jeńców i poczynili zdobycze.

Nad górnych Stochodem zajęły wojska, grupy generała Fatyego, w okolicy Smolar, kilka przednich rowów rosyjskich, oraz zdobyły karabiny maszynowe. Nad niżnym Stochodem powtórzyła załoga przyczółku mostowego, Rudka—Czerewiszczce, swe usiłowania, aby osiągnąć przestrzeń na zachodnim brzegu Stochodu.

Krwawo odparte przedwczorajsze ataki nieprzyjaciół, skończyły się także i wczoraj zupełnym niepowodzeniem. W walkach wywiadowczych odparły nieprzyjaciela ławarski pułk konnicy i c. i k. pułk dragonów Nr 1, oraz wzięły 30 jeńców. Także i te walki przyniosły Rosyjanom bardzo dotkliwe straty.

Ponimając Rosjanie obecnie jeszcze bardziej oddalić od celu, tj. rozwinęła ich frontu na północ, przez zaatakowanie naszego frontu nad Stochodem, który po obu stronach kolei Kowel—Sarny na próżno od szeregu tygodni niepokoił.

Zapowiedź nowych bitew.

Wiedeń. (Tel. pryw.) „Freundenblatt“ otrzymuje z Berna szwajcarskiego streszczenie depesz, jakie przesyłali korespondenci pism angielskich z Petersburga do Londynu. Depesze te są jednobrzmiące — pisze Freundenblatt — i zapowiadają nowe olbrzymie wydarzenia wojenne na wschodzie. Dalej donosi dziennik wiedeński: „Central News“ podaje szczegóły o nowych transportach wojsk rosyjskich. Podane ich punkty koncentracji pozwalają wnosić, że ataki rosyjskie pójdą w kierunku Kowla i Lwowa. Ataki te, według doniesień petersburskich, mają rozpocząć trzeci okres ogólnej ofensywy Brusilowa. W ostatnich dniach nastąpiła na wschodzie przerwa w walkach, która trwa dalej. Spowodowały ją ogromne trudności w dostawianiu materiału wojennego i armii.

O wyzercpaniu mas rosyjskich i materiału wojennego nie może być mowy, zdaniem petersburskich korespondentów pism rosyjskich. Ofensywa Brusilowa może posuwać się naprzód jedynie z przerwami (stossweise) z powodu olbrzymiego aparatu, jakiego potrzebuje. Zajmie ona jeszcze całe tygodnie albo i miesiące. Trzeba zważyć, że Rosja usiłuje teraz osiągnąć na wschodzie rozstrzygnięcia, którego dotychczas zdobyć nie było można, a które jednak Brusilow ma nadzieję wymusić systematycznym osłabianiem przeciwnika. W Petersburgu nie ukrywają sobie trudności istniejących, ale nastrój jest pełen nadziei.

Zwycięstwo bułgarskie nad Strumą.

Sofia. (B. Kor.) Sztab generalny ogłasza pod datą 22 bm.: W obszarze Strumy pobiliśmy w zupełności przeciwnika, który ratował się ucieczką na prawy brzeg rzeki. Cały obszar okolo wsi Enikoej, Nevolen, Popalowo, jest zasiany nieprzyjacielskimi zwłokami. Zdobyliśmy 8 karabinów maszynowych, wielką ilość karabinów, granatów i materiału artylerji, 190 nierannych i 60 rannych jeńców pozostało w naszych rękach. Wielkie ilości przedmiotów uzbrojenia, jakie pokrywają pole bitwy, świadczą o całkowitej klęsce nieprzyjaciela. Ataki, które Francuzi od 10 dni ponawiają przeciw naszym stanowiskom na południe i na zachód od jeziora Dorian rozbiły się zupełnie. Na prawym brzegu Warlaru podczas ataku w okolicy Majadag pojmaliśmy nieprzyjacielski oddział i zdobyliśmy 1 karabin maszynowy. Prawe skrzydło prowadzi dalej swe operacje.

Zdziwienie „Secola“...

Lugano. (T. pryw.) „Secola“ donosi z Salonik: W dniu 17 sierpnia, rozpoczęli Bułgari na całym froncie od Floriny, aż do Demir-Hissar atak, przy równoczesnym przekroczeniu miejscowości Nestes w kierunku na Kawale.

Nie uszła uwagi naszej ważność tych ostatnich faktów i narzuca się pytanie, jak to mogło się stać? Granica w tem miejscu znajduje się w rękach Greków, którzy nie tylko rozporządzają siłą 10.000 ludzi, lecz także silnie umocnionymi liniami, wyposażonymi nowego typu fortami. Dalszym pytaniem jest, jaki rozmiar przybierze ofensywa bułgarska. Panuje przekonanie, że nie idzie o ogólną ofensywę, lecz o działanie kontratakem, przeciw od dłuższego już czasu weszłej ofensywie koalicji i aby spowodować powstrzymanie Rumunii od przystąpienia na stronę ententy.

Zaskoczeni.

Genewa. (T. pryw.) „Petit Journal“ donosi z Salonik, o zwinięciu przez wojska Sarrailla pierwszych linii obronnych z powodu nieoczekiwanej nieprzyjacielskiej ofensywy.

Włosi Sarrailla.

Rzym. (B. Kor.) Agencja Stefaniego. Pod datą 21. sierpnia donosi z Salonik: Przybyły tu oczekiwane oddziały wojsk włoskich, by współdziałać w akcyi wojskowej koalicji.

Rosyjscy ochotnicy przeciw Bułgari.

Wiedeń. (T. pryw.) Organ kadetów „Riecz“ podaje w jednym z ostatnich numerów odezwę do młodzieży rosyjskiej wzywającą do utworzenia korpusu ochotniczego przeciw Bułgari. W wypadku licznych zgłoszeń, poddano by kilka korpusów pod komendę oficerów armii, w celach wojskowego wykształcenia. Później ma się także utworzyć oddziały oficerów, z szeregu ochotników. Godną uwagi jest okoliczność, że inicjatywa wyszła z obozu kadetów, którzy jeszcze zeszłego roku wzięli w obronę Bułgarię, przeciw zarzutom, czynionym jej ze strony Rosyi. „Riecz“ domaga się dzisiaj z muszenia Bułgari i do jak najszybszej kapitulacji.

Przeciwnie stanowisko zajmuje, „Utro Rosi“ pisząc: „Gdzie się podziela regularna armia rosyjska, przeznaczona do kampanii bałkańskiej?“
Dziennik przypuszcza dalej, że armia ta jest albo za słabą, albo odwołano ją na inny front. Inaczej bo-

wiem nie da się wyjaśnić tworzenia korpusu ochotniczego.

W tym samym duchu wyrażają się inne rosyjskie pisma. Jak wynika z ostatnich doniesień z Rosyi, młodzież rosyjska nie okazuje szczególnego entuzjazmu dla idei korpusu przeciw Bułgari i zdaje się, że korpus pozostanie w dziedzinie niezrealizowanych projektów.

Wojna z Włochami.

Sprawozdawca „Morgenztg“ donosi za zwolnieniem kwatery prasowej pod datą 22 b. m.

Od kilku dni daje się stwierdzić widoczna przerwa w ofensywie włoskiej. Atak Cadorny stoi wobec naszych nadzwyczaj silnie zbudowanych pozycji obronnych, wspartych przez naturalne korzystne położenie terenu, które utrudniają wszelką akcyę zaczepną, a naszą obronę, szczególnie pod względem artyleryjskim znakomicie wspomagają. Dowództwo włoskie ograniczyło musi się do wytrzymania walki pozycyjnej, jak to już czyniło przez przeszły rok na prawym brzegu Soeczy. Najbliższe miasta idące rowy, ciągną się od San Marco aż do przedmieścia St. Peter; dalej na północ, przerywają Rosental, odległą półtrzecia kilometra od Gorycy i ciągną się ku Monte San Gabriele. Na południe idą wzdłuż stoków wzgórza, przytykającego do południowo-wschodniej części miasta, w kierunku San Grado i m. m. Z małego tego łuku linii obronnych, panuje pozycja naszej artylerji nad równiną gorycką, która wskutek wybornie przeprowadzonych dróg komunikacyjnych wszystkie ruchy nieprzyjaciół paraliżuje, gdyż każdy punkt znajduje się pod działaniem naszych baterji. Artylerja obu stron strzela ponad miastem.

Kierownictwo walk w odcinku Gorycy, po doświadczeniach z walki piechoty ostatniego tygodnia, w których Włosi ponieśli najcięższe straty od czasu trzeciej bitwy nad Soeczą, wie dobrze, że we frontowym ataku, przeciwko silnym pozycjom wzgórza, na wschód od Gorycy, nie uzyskać nie zdoła. Nieprzyjacielski atak piechoty ma ciężkie zadanie przy zejściu na dolinę, posuwając się w siejający niszczenie ogniu artyleryjskim. Włosi przeto usiłują wygnać w tył luk, który obrona austro-węgierska użytkowała koło Gorycy dla swych celów i dlatego atakują nasze skrzydłowe pozycje na górze San Gabriele i przy San Grado i m. m., ze szczególną zaciekłością, a jak fakty wykazują, dotąd bez rezultatu.

Komunikat włoski.

Wiedeń. (B. Kor.) Z kwatery prasowej donoszą urzędowe sprawozdanie włoskie: W dolinie Asty zwalczają nasze wojska silnie działalność nieprzyjacielskiej artylerji. Na płaskowzgórzu pod Schleggen, odparliśmy nieprzyjacielskie ataki, przeciw pozycjom naszym, na prawym brzegu Assy, na południe od Castelletto i na stokach Monte Zebio. Na froncie Soeczy deszcz i mgły czyniły działalność artylerji niemożliwą. W odcinku Pławy odparliśmy wczoraj atak nieprzyjacielski w okolicy Globny i wzięliśmy jeńców.

Wiktor Emanuel w Gorycy.

Lugano. (T. pryw.) Według doniesienia „Secola“, w dniu 20 sierpnia przybył król włoski i autobimem do Gorycy.

„Temps“ o Cadornie.

Lugano. (T. pryw.) „Temps“ pisze o sytuacji na froncie południowym: Włosi w obszarze Krasu i pod Gorycą są zmuszeni są do trwania w miejscu. Należy się obawiać, że znów zacznie się walka pozycyjna, która może trwać wki. Zapowiedziane rozszerzenie frontu Cadorny w stronę Pławy i Tolminu nie nastąpiło. Zato „Messaggero“ przyniósł fantastyczne doniesienie o masach artylerji nieprzyjacielskiej pod San Gabriele. To doniesienie było tożsame z doniesieniem, które Włosi ponieśli na wschód od Gorycy.

Na zachodzie.

Obecni ententy.

Berlin. (T. pr.) „Berl. Tagbl.“ donosi z Rotterdamu: W Criccieth wypowiedział Lloyd George mowę, w której wyraził się, że pierwszy raz czuje on teraz, iż obecni ententy ścisają coraz bardziej. Wkrótce usłyszą Anglicy, że orzech rozłupany, trzasnął a wówczas będzie można wyjąć ziarno. Anglia musi się starać o to, żeby już żadna więcej wojna nie wybuchła. Narod angielski ponosi teraz większe ofiary, niż to kiedykolwiek wydawało się możliwe. Toteż teraz miara żądań angielskich musi się stosować do poniesionych ofiar. Anglia musi odnieść niewątpliwie zwycięstwo, takie, którego żaden niemiecki profesor nie zdołałby przegadać. Musi ono stać się przestrogą dla każdego panującego, który teraz zasiada na tronie, albo kiedykolwiek zasiadzie, dla wszystkich królów i wszystkich królewskich doradców. Sumienie świata kulturalnego pociągnie ich do odpowiedzialności za każdą zbrodnię przeciw prawom narodów i uczciwości. Raz na zawsze musi się zrobić koniec z wojnami.

Zepeliny angielskie.

Berlin. (T. pryw.) „Lokalanzeiger“ donosi z Rotterdamu: „Daily Express“ donosi o nowych statkach

powietrznych angielskich, że co prawda nie można ich porównać z Zeppelinami, ale mają wspaniały kształt, są silne i bardzo szybkie. Słuchają one steru ze zdumiewającą szybkością i lśnią w słońcu jak srebro.

Rumunia i Bułgaria.

Budapeszt. (T. pryw.) Korespondent „Az Est“ z Sofii rozmawiał z prezydentem ministrów Radostia w o-wem, który miał się wyrazić: Stosunek nasz do Rumunii jest nie tylko bez zarzutu i lojalny, lecz jest również spokojny i oparty na pewnej podstawie. Wskazywaliśmy przez urzędzenia Rumunia stała już wobec rozstrzygnięcia. Można zatem wątpić w zerwanie stosunków dyplomatycznych. Rosyjska armia zgromadzona na granicy rumuńskiej ma przeciwko nam isę, a temu przecieć musimy starać się przeszkodzić.

Cheemy jednak i będziemy trwać w przyjaźni. Nasze operacje wojenne na południowym froncie są wysunięte. Odnosnie do armii greckiej unikniemy z rozważą wszelkiego nietaktu. Nie cheemy zająć miast greckich, lecz dążymy do wojsk ententy, jakie wtargnęły w centrum Grecyi, a które my o ile możliwe, w zupełności wypędzimy z Bałkanu.

Biuletyn turecki.

Konstantynopol. (B. Kor.) Ag. Milli donosi: Główna kwatery ogłasza:

Front Iraku i front perski: Położenie niezmiennione.

Front kaukaski: Na prawym skrzydle poszczególne ataki nieprzyjacielskie, które kierowały się na część wysuniętych naprzód naszych stanowisk, zostały w zupełności odbite kontratakami naszych wojsk, wśród niezmiernych strat nieprzyjaciela, który w odcinku Ongott utracił 3000 ludzi. W odcinku koło Kighi naliczyliśmy 400 zwłok. Oprócz tego wzięliśmy kilku jeńców i zdobyliśmy 1 karabin maszynowy. W centrum starcia patroli.

Król Jerzy na froncie.

Haga. (Tel. pryw.) Korespondent Biura Reutersa, we Francji opisuje odwiedzin króla Jerzego na froncie zachodni: Król przejechał autobimem przez niebezpieczną strefę w otoczeniu swego sztabu i w towarzystwie księcia Wali, obserwując eksplozje granatów na obu frontach. Od pewnego punktu znajdującego się na poprzecznym angielskim froncie, przejechał także przez teren, który właśnie z początku sierpnia był widownią walk. Następnie przebył przestrzeń między dawnymi angielskimi i niemieckimi rowami strzeleckimi, pełną wyboję granatów i pokrytą masą gruzów, pozostałych po zniszczeniu przedmiotów. Przytem wyraził król zdziwienie że tego rodzaju rzeczy mogły być dziełem ludzkim. Następnie z trudem osiągnął przednie oszańcowania, przebył na kilka metrów długie, było oszańcowania niemieckie, przyczem objawił swe zadowolenie, z akcyi dział angielskich. Następnie zwiędził król także i piecary, głęboko wykopane, czyniąc uwagę, że Niemcy mieli niezachwianą nadzieję utrzymania się tutaj dłużej jeszcze. Po obserwacji ostrzeliwania miasta Pozieres, wśród padających granatów odjechał król z powrotem, wśród objawu niechęci, gdyż, jak zauważa korespondent, miał on ochotę dłużej pozostać.

Rozkaz króla do armii.

Londyn. (Tel. pryw.) Rozkaz wydany do armii we Francji, z okazji odwiedzin króla na froncie, brzmiał: „Wielkie zadowolenie i satysfakcyę sprawił mi pobyt wśród mojej armii. Jestem w możności sam osądzić Wasz świetny stan wojenny, i waszego ducha, pełnego ufności która ożywia wszystkie rodzaje służby. Świeżo postanowiona ofensywa będzie dniem i nocą utrzymywaną. Miałem sposobność być przy kilku scenach, ostatnich rozpaczliwych walk i w małym zakresie ocenę wymogi, jakie zastawiono waszej odwadze i waszej psychicznej sile wytrwałości, ażeby zaatakować i zdobyć stanowiska, w ostatnich dwóch latach przygotowane i silnie bronione. Nabrałem wyobrażenia, nie tylko o waszym świetnym dziele, którego dokonaliście, w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, lecz i o olbrzymiej organizacji, istniejącej wszędzie poza walczącymi liniami. Jest dowód, iż wszyscy mężczyźni i kobiety współdziałają, każdy w swej dziedzinie, a ciążą się myślą, że ich szlachetne wysiłki znajdą u wszystkich klas w ojczyźnie, serdeczny odzew. Nie sądzę, abym ja i wasi ziomkowie, mieli zapomnieć o ciężkich ofiarach, przez armię poniesionych, tudzież o dzielności i wytrwałości, jakiej dowody żołnierze złożyliście w ciągu ostatnich dwóch lat. Ofiary te nie poszły na marne. Broń sprzymierzonych nie może być wcześniej odłożoną aż sprawa nasza odniesie tryumf.“

Wiadomości telegraficzne

„Głosu Narodu“ z dnia 22 sierpnia 1916 r.

Dymisya gabinetu duńskiego.

Berlin. (T. pryw.) Do „Tägliche Rundschau“ telegrafują z Bazylei: Dziennik „Basler Nachrichten“ donosi: Gabinet duński ustąpił.

Ziwa we Francji.

Paryż. (B. Kor.) Dyrekcja związku agrarnego Francji przyznaje, że tegoroczny wynik zbiorów jest już pewnym, że tegoroczne zbiory są niższe od zeszłorocznych, które dostarczyły tylko średniego zbioru. Można przypuszczać, że ogólny zbiór będzie niższym od zeszłorocznego prawie o jedną trzecią. Francja będzie musiała importować w tym roku więcej niż okrągiło sześć milionów cetnarów metrycznych w stosunku do roku zeszłego. Ministerstwo rolnictwa liczy średnio tylko na 70 proc. zeszłorocznych zbiorów.

„Temps“ donosi, że obrót gospodarczy Francji z zagranicą wykazuje w b. r. dotąd pasywny bilans już 7.346 milionów fr. w stosunku przywozu do wywozu.

Eksplozja w Anglii.

Londyn. (B. Kor.) Urzędowo 21. sierpnia. Dziś popołudniu w fabryce amunicji w Yorkshire zdarzyła się eksplozja. Szezegół brak. Zdaje się, że są ciężkie ofiary w ludziach.

W Izbie gmin.

Londyn. (B. Kor.) B. Reutera donosi: W Izbie gmin podsekretarz państwa Addison oświadczył w sprawie eksplozji w fabryce amunicji, że pochowano 20 zwłok. Jeżeli także eksplozja wyrządziła gwałtowne zniszczenia, to jednak straty nie są tak ciężkie, jak to początkowo przypuszczano.

Radykał Pons obpytał, czy na wypadek, gdyby podczas feryi parlamentarnych przyszło do nawiązania rokowań, aby zakończyć krok w nieprzejrzyste, prezydent ministrów zwołałby piśmiennie parlament do obrad nad tą sprawą.

Asquith odpowiedział ostro: Nie, nie mogę przyjąć żadnego takiego zobowiązania.

Na morzach.

Londyn. (B. Kor.) Lloyds donosi: Włoski parowiec „Erix“ i włoski żaglowiec „Dia“ zostały zatopione.

Żydzi w Radzie warszawskiej.

Piątkowe posiedzenie rady miasta Warszawy przyniosło interesujące epizody. Na porządku dziennym znajdowały się wybory do komisji. Przed przystąpieniem do nich, radny Lawdson domagał się odpowiedniego przedstawicielstwa żydów w komisjach. Radny Pylucki, „judowie żydowski“, przemawiał w tym samym duchu. Do trzech komisji weszło razem siedmiu żydów.

Sprawę robót publicznych przedstawił ławnik architekt Fr. Lilpop. Wywiązała się długa dyskusja, w której sprawa żydowska znalazła się na pierwszym planie.

Radny Szereszowski twierdził, że żydów nie przyjmuje się do robót publicznych, że się ich „bojkotuje“. Radny Pylucki powtarzał te oskarżenia i roziągał je na „lekkceważenie interesów żydowskich“ wogóle. Z negacyjną krytyką dotychczasowego systemu robót publicznych — które dały ludności tyle zarobku — wystąpili również radni socjalistyczni, jak p. Ciszewski imieniem „bloku“ socjalistycznego, Kronberg imieniem Socjaldemokracji, oraz Arciszewski imieniem P. P. S. Odpowiadając, zaznaczył referent, p. Lilpop, że zdarzają się i takie przypadki, iż np. robotnik otrzymuje z pewnej strony „poczenia“, że pracować nie potrzebuje, „bo i tak muszą mu zapłacić“. Ataki na zarząd miasta odparł radny Ilski, odzywając się do socjalistów, między innymi tak:

— Jeżeli w dalszym ciągu będziecie panowie używali trybuny rady miejskiej po to, aby wmawiać w szerokie masy robotnicze, że są przez nas wyzyskiwane, to w ten sposób nie działacie nie dla naszej ojczyzny i dla uzdrowienia tego odłamu ludu, który powinien być najzdrowszy.

Do żydów odezwał się radny Ilski w te słowa: — Przy okazji przychodzą panowie tutaj po to, aby dostarczyć prasie wszechświatowej materiały, jak was tutaj gnębią Polacy. Czy przychodzie po to, aby nas stałe oskarżać? Czas, doprawdy, z tem wszystkim skończyć!

Na tę apostrofę zerwał się radny Pylucki, aby replikować. Zaraz na wstępie został jednak wezwany z prezydium, aby przemawiał do rady. „Przedstawiamy szczerą prawdę — wołał — i jeżeli ta prawda jest nieprzyjemna dla kogo, to nie jest winą naszą“. Zapewniał też, że „judowie żydowscy“ nie są Moskalami, że „byli, są i będą żydami, solidaryzujemy się z narodem polskim“. Na tem dyskusję zakończono, lecz dalsze obrady nad sprawą robót publicznych zostały odroczone z powodu braku kompletu.

Kronika wiedeńska.

Wiedeń, 2. sierpnia 1916.

(Kartofle, mleko i sliwki, których dostać nie można. — Kartel hurtowników. — O sliwki serbskie. — Samopomoc urzędników. — Zmierzch wiedeńskich fiaków i kelnerów. — Bajka o dzieciach i żabach w najnowszym opracowaniu).

Najprzedniejsze miejsce w kronice tutejszej zajmują naturalnie zawsze jeszcze żale na drożyznę środków żywności. Bo o rzeczywiście ich braku mówić nie można, skoro, jak się już tyle razy okazało, rzekomy brak tego czy owego środka spożywczego wywołany był zawsze sztucznie, w celu wyrównania ceny. Ostatnio zastosowano tę metodę do kartofli. Obecnie, skoro od września obowiązować będzie taryfa maksymalna, znalazły się i kartofle na targu, gdyż dzisiaj można jeszcze osiągnąć wyższą cenę, aniżeli to będzie możliwe we wrześniu. Ukrywanie towaru już się nie opta.

Systematyczna lichwa żywnościowa poczyna jednak dawać się we znaki już nie tylko publiczności, ale i drobnym sprzedawcom, którzy są bezsilni wobec kartelu hurtowni-

ków. Wiele hałasu i oburzenia wywołało w prasie tutejszej postępowanie wielkich handlarzy mleka, którzy swym odbiorcom, drobnym kupcom, udzieliłi rady, by wczas wypowiedzieli swe sklepiki, gdyż niebawem nie otrzymają mleka i będą musieli sklepy zamknąć. W obronie drobnych sprzedawców odbyło się nawet zebranie kół interesowanych i pokazało się, że nie brak mleka, lecz chęć osiągnięcia zysku większego wywołuje chęć ruinę finansową drobnego handlu. Wielcy handlarze mleka chcą bowiem z wykluczeniem drobnych sklepikarzy całozysk zagarnąć do własnej kieszeni, tembardziej, że na Węgrzech mogą wyższą osiągnąć cenę.

Nie udała się też wycieczka przekupek z wiedeńskiego „Naschmarkt“ do Serbii po zakupno sliwek, gdyż po owoce tamtejsze wczas się zgłosili ci, którzy i większą gotówką i większym wpływem rozporządzają. Naturalnie panowie hurtownicy zlikwidują swe trudy na jesień, gdy nastanie czas na powidła i marmolady.

Wiele energii w walce z drożyzną okazały poszczególne grupy urzędnicze przez założenie kuchni w własnym zarządzie. Nie wszyscy bowiem mają czas i ochotę na wóz żaków zgłaszać się z garnuszkami w miejskiej kuchni po taki obiad. Najskładniej powiodło się naturalnie urzędnikom wielkich banków wiedeńskich, którym dyrekcje nie tylko odstąpiły bezpłatnie lokal, lecz i dopomagając po części w opędzeniu wydatków stałych. Za przykładem banków i wielkich przedsiębiorstw fabrycznych poszły i niektóre władze państwowe. Minister handlu udzielił na urządzenie takiej kuchni subweny w kwocie 50.000 koron. Wspólny stół posiadają także urzędnicy ministerstwa kolejowego i robót publicznych, jakoteż zarząd tytoniowy. Cena obiadu w tych tańszych kuchniach nie przekracza dwu koron, obiad dla służby jest naturalnie o wiele tańszy. Kuchnie zakładów państwowych zaopatrują się w towar w założonej niedawno gospodarczej centrali urzędniczej, czem górują nad kuchniami zakładów prywatnych, które zaprzęgać muszą swych siołowników do „ustawiania się“ przed sklepami po zakupno towarów.

Kronikarze wiedeńscy rozpaczają, że przedstawiciele dwu najulubieńszych typów wiedeńskich: fiakra i kelnera, ponizają godność swego stanu i zdradzają wyraźny zanik dawnej elegancji. — Na usprawiedliwienie fiaków i dorozkaczy przytaczają czasem jeszcze jako moment łagodzący, obecne ciężkie czasy. — Brak dobrego konia, paszy dla niego, a przedwzysztkiem brak obrotu gumowych i pneumatycznych, popsuł humor wóźnicy wiedeńskiej, który zirytowany turkotem kół okutych obręczą żelazną nie najczęściej obchodził się z swymi gośćmi. Okoliczności łagodzących nie przyznali jednak kronikarze tutejsi dwom kelnerom, którzy gości swych wypoliczkowali. W jednym wypadku wypoliczkował kelner stanszka 76 letniego za to tylko, że gość dawał mały napiwek. Poszkodowany na ciele, przy rozprawie sądowej, chwalił sobie, że policzek wymierzony mu, był „ładzi“, bo ofiarą padły tylko okulary. O wiele tragiczniej zakończyła się druga afera, bo śmiercią wypoliczkowanego gościa. Oburzenie wyraziły też dzienniki wiedeńskie z racji innego zajścia w jednej z restauracji, gdy kelner pewnego przybyłszy z Galicyi potrakował mianem „Sajund“ co tem mniej zrozumiałe, ile że scena powyższa rozegrała się na wiedeńskim Kazimierzu, nie można już więc kłaść na karb animozji wyznawczej. Przypomnieć należy, że za kelnerami wiedeńskimi, jako najukładniejszymi przedstawicielami tego zawodu, rozbił się dotąd Paryż, a zwłaszcza Londyn. Korespondent jednego z dzienników wiedeńskich dzieląc się z czytelnikami wrażeniami z swej podróży do Lublina, chwalił siebie wiele tamtejszy wikt, ubolewał tylko, że niema tam „wiedeńskich“ kelnerów. Jak kto lubi, boć de gustibus non est disputandum.

Na zakończenie tego kalejdoskopu wspomnieć wypada o charakterystycznej, jak na czasy wojenne, prośbie Komendy miasta do publiczności, która nocą powraca z Grinzingu i Döblingu. Komenda miasta uprasza mianowicie o przestrzeganie spokoju, gdyż w tamtej stronie znajduje się wie szpitali i domów dla ozdrowieńców. Do Grinringu zaś i Döblingu jadą Wiedeńczycy na młode wino, po którego wypieciu najmniej myślą o rannych, leżących w szpitalach. Smutne to, że komenda plakatami przypomnieć musiała, że żołnierze zbudzeni w nocy hałasem powtarzają sobie „...dla was jest to igraszka, nam chodzi o życie“.

KRONIKA.

Z miasta.

Budowie miejskie w Krakowie. Na posiedzeniu komisji drogowo-kanalowej, które się odbyło w dniu 21 b. m. pod przew. wicepr. Sarego, przeprowadzono dyskusję nad sprawą rozpoczęcia budowy kolektora prawobrzeżnego w Dębniakach, następnie uchwalono definitywne wykonanie toru jezdnego w ul. św. Tomusza pomiędzy ul. Sławkowską a pl. Szczepańskim, dalej uchwalono budowę ścieku w ul. Wólczków w Dz. XII, wreszcie uchwalono wnioski odnoszące się do budowy kanału w ul. Kamiennej. W końcu zatwierdzono ofertę na dostawę uzbrojeń żelaznych i na dostawę materiału asfaltowego.

Wojenne kuchnie ludowe w Krakowie. Komisja aprowizacyjna miejska, która się zbiera we czwartek, powzięła do decydujące uchwały w sprawie utworzenia wojennych kuchni ludowych. Magistrat przedłożył w tej sprawie wnioski, aby utworzyć w naszym mieście 6 kuchni wojennych, z których 5 ma służyć ludności chrześcijańskiej, 1 żydom. Kuchnie przeznaczone będą głównie dla średnich warstw, a wydawać mają prócz obiadów także kawę, herbatę, mleko itd. Jeśli komisja aprow. projekt magistratu przyjmie, co oczywiście nie ulega wątpliwości, kuchnie zaczną funkcjonować z początkiem przyszłego miesiąca.

Posiedzenie miejskiej Komisji aprowizacyjnej odbędzie się we czwartek 24 b. m. o godz. 5 popoł. w gmachu magistratu. Na porządku dziennym znajdują się między innymi: sprawozdanie miejskich zakładów aprowizacyjnych, zmiana taryfy maksymalnej, utworzenie kuchni ludowych itd.

Sprzedaz cukru w sklepach miejskich. Miejskie Biuro aprowizacyjne podaje do wiadomości, że począwszy od dnia jutrzejszego tj. 24 b. m. sprzedawać będą sklepy miejskie cukier w ilości ograniczonej pół kg. na osobę.

Zawieszenie przymusu mundurkowego w szkołach średnich. Rada szkolna kraj. komunikuje: Wobec teraźniejszych stosunków drożyznianych Rada szkolna krajowa zawiesza wyjątkowo na przeciąg roku szkolnego 1916-17 przymus noszenia przepisano mundurku szkolnego w szkołach średnich. Zarządzenie to nie wyklucza prawa noszenia mundurku przez uczniów, którzy go posiadają lub nabyć mogą.

Wieczór Moniuszki i Pucciniego. W bieżącą niedzielę dnia 27 bm. odbędzie się w sali Sokola niezwykły koncert, wieczór operowy. Wystąpi na nim świetna primadonna warszawska p. Marya Pilarz-Mokrzycka oraz artyści opery krakowskiej pp. Józef Stepiński, Stefan Romanowski i prof. Wallek Walewski. Program wspaniałego koncertu obejmuje najcenniejsze arye, duety i tercety z arcydzieła Moniuszki „Halki“ i przepięknych utworów włoskiego mistrza weryzmu Pucciniego „Madame Butterfly“, „Tosca“ i „Cyganeria“. Współdziałają znakomici śpiewaczk, która we wspomnianych operach święciła tryumfy zagranicą i w Warszawie, załączając je do popisowych w swym repertuarze zapowiada naszej publiczności istotnie świetną audycję.

Egzamina na nauczycielki gospodarstwa domowego. Ministerstwo robót publicznych przedłużyło mandat komisji egzaminacyjnej do egzaminu dojrzałości w Seminarium krakowskim dla kształcenia nauczycielek gospodarstwa domowego w takim samym składzie jak dotychczas na dalszy okres trzechletni.

Egzamin dojrzałości dla kandydatek, które ukończyły już Seminarium, odbędzie się w ciągu roku 1916/17 w terminie, który później będzie oznaczony.

Podania kandydatek zaopatrzone dowodami kwalifikacyjnymi nauczycielskimi oraz świadectwem ukończenia miejskiej szkoły gotowania i gospodarstwa domowego, a wystosowane do Rady szkolnej kraj., wnieść należy w ciągu września b. r. na ręce Dyrekcji szkoły powyższej, przy ul. Pędzichów 1. 13.

VI lista strat Legionów polskich z uzupełnieniami poprzednich list wyszła obecnie drukiem staraniem Centralnego Urzędu Ewidencyjnego Dep. wojskowego N. K. N. w Piotrkowie. Cena 40 hal. W przygotowaniu jest VII lista, która obejmie straty z ostatnich bitew na Wołyniu.

Rewizja piekarń. Z powodu skarg, podnoszonych przez konsumentów na jakość wypiekanych chleba, magistrat zarządził rewizję we wszystkich piekarniach krakowskich. Jak slychać, organa kontrolne magistratu stwierdziły liczne nadużycia, za które winni podciągnięci będą do karnej odpowiedzialności.

Z Polski i ze świata.

Ze Lwowa. Nasz korespondent lwowski donosi: Jak już po krótko doniosłem, w sprawie ewakuacji lwowian, w komplecie: Straż ogniowa Olkuszka, Drużyna skautowa, przedstawiciele instytucji i liczna publiczność. Po odpisaniu przez Skautów rot, prezydent miasta rozpoczął ceremonię wzbijania gwoździ przez umieszczenie w Tarczy Legionów gwoździ honorowego od Rady m. Olkusza. Z kolei czynność tę powtarzali: Straż ogniowa, Tow. Wzaj. Kredyt., Resursa olkuska, Tow. Krajowazawce, Patronat Skautów, Dział handlowy przy Komitecie Ratunkowym pow. olkuskiego i in. Zaczem zwykle gwoździe wzbijała publiczność. Popołudniu odbył się koncert.

Długowieczność. W Perowie, gm. Będzin, żyje starszek Marcin Cielątkowski, liczący 116 lat, cieszący się dobrem zdrowiem, czynny ciągle w robotach około gospodarki domowej.

Mianowania w Legionach. Uszczuplony nieco skutkiem ostatnich walk korpus oficerski w 4 pułku Legionów, uzupełniono nominacjami, jakie zesły się z obchodem imienin cesarza Austrii. Nominacje te nie mają nic wspólnego z jakimiś odznaczeniami czy pochwałą za ostatnie walki, gdyż niektórzy z nominowanych (ppor. Barycz, pp. Bochniewicz, por. Sikorski) zaginęli w walkach pod Opatowem, są raczej aktem sprawiedliwości, oraz wyrazem przekonania, że Legiony potrzebują szeregu doświadczonych w boju oficerów.

Rozkazem Kndy Leg. Nr 231 z dnia 18 b. m. 1916 r. mianowani zostali podporucznikami chorążowie: Jędrzejowski Stefan, Kilich Jan, Klakurka Kazimierz, Chodorowski Józef, Kordzik Henryk, Barycz Józef, Polakiewicz Karol, Bochniewicz Jan, Jancarz Henryk, Niedźwiecki Walery, Jedynak Jan, Klimek Stanisław, Klarsfeld Gustaw, Klementowski Stanisław, Kołodziejki Wojciech.

Chorążymi sierżantami: Sikorski Adam, Wyderka Kazimierz, Dziama Teofil, Dec Władysław, Cielak Stefan, Szydłowski Kazimierz, Stawarz Stanisław, Młyniec Waleryan, Jeżowski Franciszek, Baczyski Stanisław.

W ostatnim czasie opracowano projekt ulepszenia dróg w pow. warszawskim, w szczególności zaś dróg, prowadzących z pobliskich okolic do miasta. Dla omówienia tych spraw zwołana będzie narada, na którą zaproszono też przedstawicieli magistratu warszawskiego.

W Warszawie zgromadziła się znaczna liczba żon rezerwistów z prowincji, które przybyły do stolicy po wybuchu wojny wraz z uchodźcami lub w celu otrzymania należnych zapomóg pieniężnych. Żony rezerwistów z prowincji są bez środków do życia i powiększają proletaryat miejski ze szkoda ludności stałej. Ponieważ obecnie wydano rozporządzenie, aby wszystkie gminy w jenerał-gubernatorstwie warszawskiem wyplacały zapomogi żonom rezerwistów, w magistracie warszawskiem poruszono projekt skłonięcia żon rezerwistów z prowincji do powrotu do miejsc stałego zamieszkania. Aby ułatwić wyjazd, postanowiono wyjednać ulgi w nabywaniu biletów kolejowych.

Od paru dni na ulicach Warszawy ukazali się kolportery z biało-żółtymi opaskami na ramieniu z napisem „Dobra księżka“, sprzedający broszury. Wybór wydawnictw jest naogół umiejętny i obejmuje między innymi tytuły następujące: „Zarządy przeciw religii“, „Robotnik apostoł“, „Dzień Świąteczny“, „Przepisy praktyczne na czas wojny i niedostatków“, „Szkoła ludowa“, historyczne opowiadania „Bartosza Głowacki“, „Dzieje Polski“ i inne.

Młodzież szkolna w polskim dworze. „Głos Radomski“ zamieszcza list ze wsi następującej treści: Przed paru dniami miałem sposobność rozmawiania z jedną z uczennic, która gościennie wraz z dziewięcioma innymi bawiła w ciągu sześciu tygodni w Jeżowej-Woli u pp. Wiktorostwa Brześcińskich. Słowa młodego dziewczątka, które miało możliwość pierwszy raz w życiu bawić w porze wakacyjnej na wsi, sprawiły prawdziwie rozrzucające wrażenie, wobec czego przytoczę prawie że dosłownie opowiadanie owej pensjonarki: „Zaraz po przyjeździe dnia 3 lipca p. Brześcińska oznajmiła nam, iż musimy zastosować się do 6-goty ułożonego planu. Wstawać musiałymy o godzinie 8-jej rano, a kłaść się o 10-jej, w ciągu dnia chodziliśmy na spacer w pole lub też do okolicznych lasów, gdzie zbieraliśmy różne przydatne zioła, bawiliśmy się w gry i t. p., a wesoło odbywało się pod opieką opiekunów p. Brześcińskich. W czasie nieporoży czytaliśmy głośno książki, używane nam przez czeladników gospodarzy, lub też robiliśmy różne robotki. Parę razy w niedzielę, urządziliśmy przedstawienie amatorskie i żywe obrazy, nie tylko dla naszych zacnych opiekunów i ich gości, lecz i dla ludu wiejskiego, a żywe obrazy, szczególnie patriotyczne, budziły w wiedzach włościańskich nie tylko zachwyt, lecz i szczere rozrzuwienie. Okres sześciotygodniowy niewiadomo kiedy upłynął, to też odjeżdżaliśmy ze szczerym żalem. Pobyt w Jeżowej-Woli wyrzył się w naszych sercach na zawsze, a wdzięczność, jaką żywny dla pp. Brześcińskich za ich dobroć i bezinteresowność, nie ma granic“.

Odświeżenie „Tarczy Legionów“ w Olkuszu odbył się dn. 6 b. m. O godz. 11 zebrały się w rynku obok Tarczy w komplecie: Straż ogniowa Olkuszka, Drużyna skautowa, przedstawiciele instytucji i liczna publiczność. Po odpisaniu przez Skautów rot, prezydent miasta rozpoczął ceremonię wzbijania gwoździ przez umieszczenie w Tarczy Legionów gwoździ honorowego od Rady m. Olkusza. Z kolei czynność tę powtarzali: Straż ogniowa, Tow. Wzaj. Kredyt., Resursa olkuska, Tow. Krajowazawce, Patronat Skautów, Dział handlowy przy Komitecie Ratunkowym pow. olkuskiego i in. Zaczem zwykle gwoździe wzbijała publiczność. Popołudniu odbył się koncert.

Długowieczność. W Perowie, gm. Będzin, żyje starszek Marcin Cielątkowski, liczący 116 lat, cieszący się dobrem zdrowiem, czynny ciągle w robotach około gospodarki domowej.

Mianowania w Legionach. Uszczuplony nieco skutkiem ostatnich walk korpus oficerski w 4 pułku Legionów, uzupełniono nominacjami, jakie zesły się z obchodem imienin cesarza Austrii. Nominacje te nie mają nic wspólnego z jakimiś odznaczeniami czy pochwałą za ostatnie walki, gdyż niektórzy z nominowanych (ppor. Barycz, pp. Bochniewicz, por. Sikorski) zaginęli w walkach pod Opatowem, są raczej aktem sprawiedliwości, oraz wyrazem przekonania, że Legiony potrzebują szeregu doświadczonych w boju oficerów.

Rozkazem Kndy Leg. Nr 231 z dnia 18 b. m. 1916 r. mianowani zostali podporucznikami chorążowie: Jędrzejowski Stefan, Kilich Jan, Klakurka Kazimierz, Chodorowski Józef, Kordzik Henryk, Barycz Józef, Polakiewicz Karol, Bochniewicz Jan, Jancarz Henryk, Niedźwiecki Walery, Jedynak Jan, Klimek Stanisław, Klarsfeld Gustaw, Klementowski Stanisław, Kołodziejki Wojciech.

Chorążymi sierżantami: Sikorski Adam, Wyderka Kazimierz, Dziama Teofil, Dec Władysław, Cielak Stefan, Szydłowski Kazimierz, Stawarz Stanisław, Młyniec Waleryan, Jeżowski Franciszek, Baczyski Stanisław.

Wiadomości gospodarcze.

Obrót kawą. B. kor. donosi: W jutrzejszym Dzienniku ustaw państwa ukaże się uzupełniające rozporządzenie do rozporządzenia ministerialnego z 18 czerwca 1916 w sprawie uregulowania obrotu kawą. Wprowadza ono przymus podaży według którego każdy właściciel ilości, najmniej 600 kg. kawy ma swoje zapasy kawy ofiarować do zakupna Centrali dla kawy do 31 sierpnia br. Dalej ustanowiono zapowiadane już dawniej ceny maksymalne na kawę obowiązujące od 18 września.

Karta na mięso w Niemczech. B. kor. donosi: Rozporządzenie regulujące konsumpcję mięsa, od 2 października wprowadza kartę mięsna dla całego państwa niemieckiego, obejmującą na 4 tygodnie. Najwyższą ilość mięsa i towarów mięsnych pobieranych w tygodniu na tę kartę może wynosić 250 gramów mięsa z bydła rzeźnego wraz z wrośniętymi kośćmi. Dzieci do 6 lat otrzymują tylko połowę tej racy.

Firma: **JÓZEF MASSAR** W KRAKOWIE, ul. Floryańska L. 15. Poleca na sezon letni: Jedwabie, płótna, batysty, zefiry itd. Gotową konfekcję dla pańienek i chłopców. Magazynu otwarty od 7-mej rano do 1-szej w południe, od 3-ciej popołudniu do 7-mej wieczór.

NAJWIĘKSZY FABRYCZNY SKŁAD ::: **KUPRÓW, WALIZ, TORB, NECESERÓW** ::: **Anastazy FRONCZ** TOREBEK damskich © PORTMONETEK © PŁASZCZY gumowych ©©©© PARASOLI, © PAPIEROŚNIC, © PORTFELI. ©©©© Kraków, FLORYAŃSKA L. 17.